

ALBERTO MORAVIA

Il disprezzo

หยามเหยียด

อัลแบร์โต โมราเวีย เขียน
นันทวรรณ ช่างประเสริฐ แปล

อ่านฉันทลี

Alberto Moravia

Il disprezzo

© 2017 Giunti Editore S.p.A./Bompiani, Firenze–Milano

1954 First edition published under Bompiani imprint

2017 First edition published as Bompiani/Giunti Editore S.p.A.

www.giunti.it

www.bompiani.it

Thai translation copyright © 2022 by Nuntawan Chanprasert

All rights reserved.

หยามเหยียด

อัลแบร์โต โมราเวีย เขียน

นันทวรรณ ชาญประเสริฐ แปล

ศิริบุญ วงษ์ชื่น พิสูจน์อักษร

วิลาวัณย์ โพธิ์ปี รูปเล่ม

เฉลิมพันธ์ ปัญจมาภิรมย์ ออกแบบปก

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์อ่านอิตาลี, กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ครั้งแรกโดย ไลต์เฮาส์ พับลิชชิ่ง, 2557

พิมพ์ครั้งที่สอง (ฉบับแก้ไข) โดย สำนักพิมพ์อ่านอิตาลี, เมษายน 2565

พิมพ์ครั้งที่สาม (ปกแข็ง) โดย สำนักพิมพ์อ่านอิตาลี, เมษายน 2565

พิมพ์ที่ บริษัทภาพพิมพ์ จำกัด

ISBN 978-616-93896-8-2

ราคา 370 บาท

www.readingitaly.it

www.readingitaly.store

e-mail: info@readingitaly.it

facebook/instagram/twitter: ReadingItaly

คยามเหยียด

ในช่วงสองปีแรกของชีวิตสมรส ณ วันนี้ผมกล่าวได้อย่างหนักแน่นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผมกับภรรยาเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ กล่าวคือ ในช่วงเวลาสองปีนั้นความรู้สึกเห็นพ้องต้องกันอย่างลึกซึ้งและเต็มเปี่ยม มีอยู่ควบคู่กันไปกับการปิดบัง หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความนิ่งเงียบ ของจิตใจ ซึ่งในสถานการณ์เช่นนั้น การพิพากษาตัดสินใดๆ จะหยุดนิ่ง แล้วให้เพียงความรักเป็นเครื่องประเมนคนที่เรารัก พุดง่าย ๆ คือผม เห็นว่าเอมิเลียไร้ข้อบกพร่องทุกประการ และเชื่อว่าเธอเองก็เห็นผมเป็น แบบนั้นเหมือนกัน หรืออาจเป็นไปได้ว่าผมมองเห็นข้อบกพร่องของเธอ และเธอก็มองเห็นข้อบกพร่องของผม แต่ด้วยการแปรสภาพอย่างลึกลับ อันเกิดจากความรู้สึกรัก เราสองคนไม่เพียงเห็นข้อบกพร่องดังกล่าวเป็น สิ่งที่ให้อภัยได้เท่านั้น ทว่ายังนำรักใคร่อีกด้วย ประหนึ่งเป็นคุณลักษณะ มิใช่ข้อบกพร่อง แม้จะเป็นประเภทพิเศษก็ตาม อย่างไรก็ตาม เราไม่ตัดสินกัน เรารักกัน เรื่องราวต่อไปนี้ประสงคฺจะเล่าถึงความเป็นไปว่า ในขณะที่ผม ยังคงรักเธอและไม่ตัดสินเธอ แต่เธอ เอมิเลีย ได้ค้นพบ หรือคิดว่าตัวเอง ค้นพบข้อบกพร่องบางประการของผม แล้วตัดสินผม และเป็นเหตุให้ เธอเลิกรักผม

อันว่าความสุขนั้น ยังมีมาก เรากียังไม่รู้สึกลงถึงมัน ในช่วงสองปีแรก บางครั้งผมรู้สึกเมื่อเสียดด้วยซ้ำ ซึ่งอาจฟังดูแปลก เป็นธรรมดาว่าผมไม่ ตระหนักว่าตัวเองมีความสุข ผมรู้สึกว่าการกำลังทำสิ่งที่ทุกคนทำ นั่นคือ รักภรรยาของเรา และภรรยาก็รักเรา ความรักดังกล่าวนี้ผมเห็นเป็นเรื่อง ธรรมดาสามัญ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งคือ ไม่ได้มีค่าอะไร เช่นเดียวกับ

อากาศที่เราหายใจ ซึ่งมีมากมายล้นเหลือ และจะกลายเป็นสิ่งมีค่าก็ต่อเมื่อมันขาดหายไป หากมีใครมาบอกผมในตอนนั้นว่าผมมีความสุข ผมคงประหลาดใจเอาเลยทีเดียว คงตอบไปอย่างแน่นอนว่าผมไม่มีความสุขหรอก เพราะถึงผมจะรักภรรยา และเธอเองก็รักผม แต่ผมยังขาดความมั่นคงในอนาคต นั่นเป็นความจริง เพราะเรายู่กันอย่างอึดอัดด้วยรายได้จากงานวิจารณ์ภาพยนตร์อันยากเจ็ญที่ผมเขียนให้หนังสือพิมพ์ชั้นสองฉบับหนึ่ง และงานหนังสือพิมพ์อื่นๆ ในลักษณะเดียวกันนั้น เราสองคนอาศัยอยู่ในห้องเช่าประเภทที่มีเครื่องเรือนให้เสร็จสรรพ บ่อยครั้งไม่มีเงินซื้อของฟุ่มเฟือย บางครั้งแม้กระทั่งของจำเป็น เช่นนั้นแล้วผมจะมีมีความสุขได้อย่างไรกัน จึงไม่มีคร่าวไหนเลยที่ผมโอดครวญเท่าในช่วงชีวิตนั้น ซึ่งผมกลับตระหนักในภายหลังว่า ลึกลับๆ แล้วผมมีความสุขอย่างเต็มเปี่ยม

ในช่วงท้ายของสองปีแรกแห่งชีวิตสมรส ในที่สุดฐานะเป็นความอยู่ของเรา ก็กระเดื่องขึ้น ผมได้รู้จักกับบัดติस्ता ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ และผมก็เขียนบทภาพยนตร์เรื่องแรกของผมให้เขา งานนี้ในตอนนั้นผมถือว่าเป็นงานชั่วคราว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงว่าผมมีความทะเยอทะยานในทางวรรณกรรมที่สูงส่งกว่านั้น ทว่าโชคชะตากลับทำให้มันกลายเป็นอาชีพของผม อย่างไรก็ตาม ในเวลาเดียวกันนั้นความสัมพันธ์ของผมกับเอมิเลียเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แยกลง เรื่องที่ผมจะเล่าจึงเริ่มต้นตรงนี้ ตรงก้าวแรกของอาชีพนักเขียนบทภาพยนตร์ และตรงรอยร้าวรอยแรกในความสัมพันธ์ของผมกับภรรยา เหตุการณ์สองเหตุการณ์เกิดขึ้นแทบจะพร้อมๆ กัน และตามที่จะปรากฏให้เห็นมันเกี่ยวข้องกันโดยมีสิ่งหนึ่งเป็นตัวเชื่อมโยงโดยตรง

เมื่อนึกย้อนกลับไป ผมจำได้อย่างสับสนว่ามีเหตุขัดข้องประการหนึ่งซึ่งในตอนนั้นผมเห็นว่ามันไร้ความหมาย ทว่าภายหลังกลับจำต้องให้ความสำคัญซ้ำขาดต่อมัน ตอนนั้นผมยืนอยู่บนบาทวิถีริมถนนสายหนึ่งในย่านกลางเมือง เอมิเลีย บัดติस्ताและผมได้รับประทานอาหารค่ำด้วยกันในร้านอาหารแห่งหนึ่ง จากนั้นบัดติस्ताก็ชวนไปสนุกกันต่อที่บ้านเขา

และเราก็ตอบตกลง ที่นี้เราทั้งสามก็มาอยู่เบื้องหน้ารถยนต์ของบัตติस्ता เป็นรถคันสีแดง หงูมาก แต่แคบและมีเพียงสองที่นั่งเท่านั้น บัตติस्ताเข้าไปนั่งหลังพวงมาลัย แล้วชะโงกหน้าออกมาพร้อมกับเปิดประตูรถ และพูดว่า “ขอโทษนะ มีที่นั่งเพียงที่เดียว โมลเดเน็ คุณคงต้องหารถนั่งไปเองแล้วละ... เว้นเสียแต่ว่าคุณจะรอผมอยู่ตรงนี้ แล้วผมจะกลับมาจับ”

เอมิเลียยืนอยู่ข้างๆ ผม เธอสวมชุดราตรีชุดเดียวที่เธอมี เป็นชุดผ้าไหมสีดำ คอกว้าง แขนกุด มีเสื้อคลุมขนสัตว์พาดแขนไว้ ตอนนั้นอยู่ในเดือนตุลาคม อากาศยังไม่หนาวมาก ผมมองเธอ แล้วไม่รู้เพราะเหตุใด ผมสัมผัสรับรู้ได้ว่าในความงามของเธอซึ่งปกติจะสงบนิ่งนั้น คำนี้กลับมีสิ่งหนึ่งกลายเป็นความกระวนกระวายใจแบบใหม่ กิ่งกระสับกระส่าย ผมพูดออกไปอย่างอารมณ์ดีว่า “เอมิเลีย คุณไปกับบัตติस्ताนะ... ผมจะนั่งแท็กซี่ตามไป” เอมิเลียมองหน้าผม แล้วอิดเอื้อนตอบซ้ำๆ ว่า “ให้คุณบัตติस्ताล่วงหน้าไปก่อนไม่ดีกว่าหรือคะ แล้วเราสองคนก็นั่งแท็กซี่ไปด้วยกัน” บัตติस्ताยื่นหน้าออกมาจากหน้าต่างรถพร้อมกับพูดด้วยน้ำเสียงติดตลกว่า “ดีมากนะ จะให้ผมไปคนเดียว” เอมิเลียจึงว่า “ไม่ใช่อย่างนั้นค่ะ คือ...” แล้วพลันผมก็สังเกตเห็นว่าดวงหนังดงามของเธอซึ่งปกติช่างแสนสงบและนุ่มนวลตา ขณะนี้กลับดูหมองหม่น ราวกับแปรสภาพไปเพราะความสับสนระคนปวดร้าว แต่ในระหว่างนั้นผมก็ได้พูดออกไปแล้วว่า “ถูกของบัตติस्ताเขานะ นำ คุณไปกับเขาเถอะ ผมจะนั่งแท็กซี่ไปเอง” ครั้งนี้เอมิเลียยอม หรือพูดให้ถูกคือ เชื้อฟัง แล้วก็ขึ้นรถไป ทว่าความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งผมนึกได้ก็เพียงขณะกำลังนั่งเขียนอยู่นี้ คือเมื่อเธอขึ้นไปนั่งอยู่ข้างๆ บัตติस्ताแล้ว ขณะที่ประตูรถยังเปิดอยู่ เธอมองผมด้วยสายตาว้าวุ่นใจ เจือคำวิงวอนและความรังเกียจ แต่ผมมองข้ามความรู้สึกนั้นไป และด้วยท่าทางอันเฉียบขาดแบบคนปิดตื้นนิรภัย ผมผลักประตูรถบานหนักนั้นปิดโดยแรง รถออกตัว ส่วนผมก็แสนเริ่งร้น ผิวปากอยู่คนเดียว เดินไปยังที่จอดแท็กซี่ในบริเวณนั้น

บ้านผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์อยู่ไม่ไกลจากร้านอาหาร ปกติแล้ว

แท็กซี่น่าจะพาผมไปถึงในเวลาเดียวกัน หรือไล่เลี่ยกัน แต่ปรากฏว่าเมื่อไปได้ครึ่งทางก็เกิดอุบัติเหตุบนสี่แยก แท็กซี่ชนกับรถยนต์ส่วนบุคคลหนึ่งเสียหายทั้งคู่ แท็กซี่บังโคลนเบี้ยวและสีถลอก รถยนต์ด้านข้างบวบ คนขับทั้งสองลงจากรถไปประจันหน้ากันทันที โต้เถียงกัน ด่ากัน มีคนวิ่งเข้ามาดู ตำรวจเข้าแทรก แยกทั้งคู่ออกจากกันอย่างยากลำบาก ในที่สุดก็ได้ชื่อและที่อยู่ของทั้งสองคน ตลอดเวลานั้นผมรออยู่ในแท็กซี่อย่างไม่รอนรน กลับรู้สึกมีความสุขเสียด้วยซ้ำ เพราะผมได้ดื่มกินอาหารอย่าง อิ่มหน้าสำราญ และหลังรับประทานอาหารบัตติสตายังได้เสนอให้ผมไปช่วยเขียนบทภาพยนตร์ให้เขาด้วย เหตุการณ์รถชนกันและคำชี้แจงที่เกิดขึ้นตามมานั้นน่าจะกินเวลาราวสิบนาที หรืออาจจะสิบห้านาที ทำให้ผมไปถึงบ้านผู้อำนวยการสร้างล่าช้า เมื่อเข้าไปในห้องรับแขก ผมเห็นเอมิเลียนั่งไขว่ห้างอยู่บนเก้าอี้ ส่วนบัตติสตาเอนอยู่ในมูมหนึ่ง เบื้องหน้าตู้เครื่องดื่มติดล้อ บัตติสตาทักทายผมอย่างอารมณ์ดี ส่วนเอมิเลียกลับถามด้วยน้ำเสียงโอดครวญ ปานเศร้าสร้อย ว่าผมไปอยู่ที่ไหนมาตั้งนาน ผมตอบไปอย่างไม่ได้คิดอะไรมากกว่าเกิดอุบัติเหตุ และรู้สึกว่าตัวเองใช้น้ำเสียงหลบเลี่ยง ราวกับมีอะไรให้ปิดบัง ความจริงแล้วมันคือน้ำเสียงของคนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญใดๆ ต่อสิ่งที่ตนพูด แต่เอมิเลียยังถามต่อด้วยน้ำเสียงแปลกๆ นั้นอีก “อุบัติเหตุ... อุบัติเหตุอะไรคะ” ผมจึงประหลาดใจ และคงถึงกับตกใจเล็กน้อยด้วย จึงเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เธอฟัง ทว่าครั้งนี้เห็นจะลงรายละเอียดมากเกินไป ราวกับเกรงว่าเธอจะไม่เชื่อ คืออย่างไรเสียผมก็ทำอะไรผิดไปสักอย่างไม่ว่าจะในตอนแรก ที่เก็บงำ และตอนหลังที่แจกแจงรายละเอียดเสียชัดเจน อยากรู้ก็ตาม เอมิเลียไม่ซักไซ้ ส่วนบัตติสตาก็ยิ้มร่าเริงและเป็นกันเอง วางแก้วสามใบบนโต๊ะแล้วชวนผมไปดื่ม ผมนั่งลง เราพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมกับบัตติสตา จนเวลาล่วงเลยไปสองชั่วโมง บัตติสตาคึกคักและเบิกบานใจมากจนผมแทบไม่สังเกตเห็นว่าเอมิเลียไม่ได้เป็นเช่นนั้นเลย อีกอย่างเธอก็ค่อนข้างเงิบและเก็บตัวอยู่แล้ว เพราะเธอ

จ๊อาย ผมเลยไม่แปลกใจที่เธอสงบเสงี่ยม ประหลาดใจอยู่เล็กน้อยก็ตรงที่เธอไม่ร่วมวงสนทนากับเราเลย แม้ด้วยรอยยิ้มหรือสายตาดังที่เธอเคยทำ เธอไม่ยิ้ม ไม่มองเรา เพียงสูบบุหรี่และดื่มเงียบๆ ราวกับอยู่คนเดียว ในตอนท้ายของคำคิณันน์ บัตติस्ताคุยกับผมอย่างเป็นทางการเป็นการเป็นงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ที่ผมต้องช่วยเขียนบท เขาเล่าเรื่องราวให้ผมฟัง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กำกับ และผู้ร่วมเขียนบท และจบด้วยการเชิญผมไปที่ออฟฟิศของเขาในวันรุ่งขึ้นเพื่อเซ็นสัญญา เอมีเลียถือโอกาสในช่วงขณะแห่งความเงียบหลังการเชื้อเชิญนั้นลุกขึ้นยืน บอกว่าเธอรู้สึกเปลี่ยว อยากกลับบ้าน เรากล่าวลาบัตติस्ताแล้วออกจากบ้านของเขา ลงชั้นล่าง ไปอยู่บนถนน เดินไปโดยไม่พูดจากันกระทั่งถึงที่จอดรถแท็กซี่ เราขึ้นรถแท็กซี่เคลื่อนตัวออก ผมตื่นเต้นดีใจไปกับข้อเสนออันเกินคาดฝันของบัตติस्ता จนอดบอกเอมีเลียไม่ได้ว่า “บทภาพยนตร์เรื่องนี้มาได้จังหวะพอดีเลย... ไม่งั้นผมก็คงไม่รู้ว่าเราจะทำยังไงกันต่อไป คงต้องเป็นหนี้เป็นสินเขา” เอมีเลียเพียงถามว่า “งานเขียนบท เขาได้ค่าจ้างกันเท่าไรหรือคะ” ผมบอกตัวเลขไป แล้วเสริมว่า “ที่นี่เราก็หมดปัญหาอย่างน้อยก็ถึงฤดูหนาวปีหน้า” ระหว่างนั้นผมเอื้อมมือไปจับมือเอมีเลีย เธอปล่อยให้ผมกุมมือ เราไม่พูดอะไรกันอีกจนถึงบ้าน

หลังจากคำวันนั้น เรื่องงานดำเนินไปในทางที่ดีขึ้น ผมไปหาบัดติस्ता ในเช้าวันต่อมา เช่นสัญญาเขียนบทภาพยนตร์ และได้รับค่าจ้างล่วงหน้า ก่อนแรก เท่าที่ผมจำได้เป็นภาพยนตร์ที่ไม่ค่อยสลักสำคัญอะไร ประเภท ภาพยนตร์รัก-เบาสมอง ซึ่งด้วยความที่ผมเป็นคนจริงจัง จึงคิดว่าตนเอง ไม่เหมาะกับมัน แต่ครั้งนี้ได้ทำ กลับพบว่าผมมีพรสวรรค์ทางนี้อย่างไม่ คาดคิด ในวันเดียวกันนั้นเองผมได้เข้าประชุมกับผู้กำกับและผู้เขียนบท อีกคนเป็นครั้งแรก

ในขณะที่ผมบอกได้อย่างแน่ชัดว่า ตรงไหนคือจุดเริ่มต้นในอาชีพ นักเขียนบทภาพยนตร์ของผม ซึ่งก็คือคืนนั้นที่บ้านของบัดติस्ता แต่กลับ บอกให้แน่ชัดเท่ากันไดยากยิ่งว่า ความสัมพันธ์ของผมกับภรรยาเริ่ม ราวฉานเมื่อใด จริงอยู่ว่าผมจะกำหนดให้เป็นคำวันนั้นก็ได้ แต่ก็คงเป็น อย่างที่พูดกันว่า ทำเป็นรูดีเมื่อเรื่องมันผ่านไปแล้ว ยิ่งไปกว่านั้น ในช่วง แรกๆ เอมิเลียไม่ได้แสดงออกให้เห็นถึงท่าทีที่เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลง ปรากฏแจ่มชัดหนึ่งเดือนหลังจากคืนนั้น แต่ผมบอกไม่ได้จริงๆ ว่า เมื่อใด กันที่งานตาซังในหัวใจของเอมิเลียเอียงแท่นแน่นอนแล้ว หรือสิ่งใดกัน ที่ทำให้เกิดการสูญเสียความสมดุลดังกล่าวไป ในช่วงนั้นเราพบปะกับ บัดติस्ताเกือบทุกวัน จะให้ผมเล่าอย่างละเอียดยิบก็ได้ถึงเหตุการณ์ คล้ายๆ กันกับที่เกิดขึ้นในคืนแรกที่บ้านเขา เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีอะไร แตกต่างไปจากลักษณะทั่วไปของชีวิตผมเลย อย่างน้อยก็ในสายตาของ ผม แต่ทว่า ในเวลาต่อมา มันกลับโดดเด่นและมีความสำคัญพิเศษบาง ประการ ผมอยากตั้งข้อสังเกตเพียงเรื่องหนึ่ง นั่นคือ ทุกครั้งที่บัดติस्ता

เชื้อเชิญเรา ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยมากเสียแล้ว เอมิเลียมักจะติดออกก่อนเลย แสดงอาการว่าไม่ค่อยเต็มใจจะไปกับผม จริงอยู่ว่าไม่ได้หนักแน่นหรือเด็ดขาดมากนัก แต่ก็มีความตึงเครียดแปลกๆ อยู่ในสีหน้าท่าทางและข้ออ้างของเธอ ทุกครั้งเธอจะอ้างเหตุผลที่ไม่เกี่ยวกับบาดติस्ता และทุกครั้งอีกเช่นกันที่ผมแสดงให้เธอเห็นอย่างง่ายตายว่าข้ออ้างนั้นฟังไม่ขึ้น และผมก็ตั้งต้นจะรู้ให้ได้ว่าเธอไม่ชอบบาดติस्ताหรือมีเหตุผลอื่น สุดท้ายก็เหมือนเดิม คือพอผมถามไปแบบนี้ เธอจะตอบอย่างสับสนลังเลเล็กน้อยว่า เธอไม่ได้รังเกียจอะไรบาดติस्ता เขาไม่มีอะไรให้ตำหนิ เพียงแต่เธอไม่ปรารถนาจะไปกับพวกเราเพราะไปแล้วทำให้เธอเหนื่อยล้า และลึกๆ แล้วเธอก็เบื่อ คำชี้แจงพื้ๆ นี้ไม่เพียงพอสำหรับผม และผมก็ระแวงอีกว่าคงมีอะไรเกิดขึ้นระหว่างเธอกับบาดติस्ता แม้บาดติस्ताจะไม่รู้ตัวหรือไม่เจตนา แต่ยิ่งผมพยายามแสดงให้เธอเห็นว่าเธอไม่ชอบบาดติस्ता เธอกลับดูจะปฏิเสธอย่างหนักแน่นยิ่งกว่าเดิม ในที่สุดความสับสนลังเลของเธอก็ลลายหายไปสิ้น มีความตึงเครียดและแนวโน้มเกิดขึ้นแทนที่ ดังนั้นเมื่อผมสบายใจเกี่ยวกับความรู้สึกของเธอที่มีต่อบาดติस्ता และเกี่ยวกับพฤติกรรมของบาดติस्ताที่มีต่อเธอแล้ว ผมก็หันไปสาธยายให้เธอเห็นถึงเหตุผลที่หนุนให้เธอไปร่วมวงกับเรา กล่าวคือผมยังไม่เคยออกไปเที่ยวไหนโดยไม่มีเธอไปด้วยเลย และบาดติस्ताก็รู้อันนี้ เขาชอบให้เธอไปด้วย เห็นได้จากท่าทีเขากำชับทุกครั้งที่เขาเชิญเราว่า “เข้าใจนะ พากรรยาคุณมาด้วย” แล้วจู่ๆ เธอจะไม่ไปด้วยข้ออ้างที่ยากจะฟังขึ้น ก็อาจดูเหมือนจงใจแกล้ง หรือร้ายกว่านั้น อาจดูเป็นการดูหมิ่นบาดติस्ता ผู้ซึ่งตอนนี้เป็นที่พึ่งในชีวิตของเรา สรุปลึ่ก็คือ เนื่องจากว่าเธอหาเหตุผลที่ฟังขึ้นไม่ได้เลยสักข้อว่าทำไมถึงจะไม่ไป ในขณะที่ผมกลับหาได้หลายข้อว่าเธอควรไป แถมยังเป็นเหตุผลที่ดีมากด้วย เธอก็น่าจะอดทนกับความเหนื่อยล้าและความเบื่อในคำคั้นเหล่านั้น ปกติแล้วเอมิเลียจะฟังผมชี้แจงเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ด้วยท่าทางเหม่อลอย ราวกับกำลังครุ่นคิดอะไรอยู่ อาจกล่าวได้ว่า เธอสนใจสีหน้าท่าทางของผมขณะพูดมากกว่าสนใจฟังเหตุผล

และสุดท้ายเธอก็ยอมเช่นเคย และไปแต่งตัวเรียบร้อย ครั้นเธอพร้อมแล้ว และจวนได้เวลาไป ผมจะถามเธออีกครั้งว่าเธอไม่ยากไปเป็นเพื่อนผมจริงๆ หรือ ตอนนี้อย่าใช่เพราะผมแคลงใจในคำตอบของเธอ แต่เพื่อไม่ให้เธอมีความข้องใจใดๆ เกี่ยวกับเสรีภาพในการตัดสินใจของตน เธอตอบชัดเจนว่าอยากไป เราจึงออกจากบ้าน

อย่างไรก็ตาม ตามที่ผมได้เกริ่นไปแล้ว ทั้งหมดนี้ผมประกอบกันขึ้นในเวลาต่อมา โดยค่อยๆ ย้อนนึกถึงเหตุการณ์ต่างๆ มากมายที่ไม่ได้สลักสำคัญอะไรอย่างน้อยก็ในตอนนั้น เป็นเหตุการณ์ที่ผมแทบไม่สังเกตเห็นในช่วงเวลาที่มันกำลังเกิดขึ้น ช่วงเวลานั้นผมรู้จักแต่เพียงว่าท่าทีของเอมิเลียที่มีต่อผมเปลี่ยนแปลงไปในทางแยกลง แต่ผมก็ไม่ได้ทำความเข้าใจ หรือหาว่ามันคืออะไร แบบเดียวกับที่เรารู้ได้จากการเปลี่ยนแปลงของอากาศและความอบอ้าวที่เพิ่มขึ้น ว่ากำลังจะเกิดพายุฝนแม้ท้องฟ้ายังสงบก็ตาม ตอนนั้นผมเริ่มคิดว่าเธอรักผมน้อยลง เพราะผมสังเกตเห็นว่าเธอไม่ได้กระวนกระวายอยากอยู่ใกล้ๆ ผมเหมือนในช่วงแรกๆ ของชีวิต-สมรส ซึ่งหากผมพูดว่า “นี่คุณ ผมต้องออกไปข้างนอกสักสองชั่วโมงนะ จะพยายามกลับมาให้เร็วที่สุด” เธอจะไม่ทักท้วง แต่แสดงออกให้เห็นว่าเธอเสียใจที่ผมจะไม่อยู่ ด้วยสีหน้าเศร้าสร้อยแม้จะยินยอม กระทั่งบ่อยครั้งผมจะหาทางปลอั้งธุระเพื่อจะได้ไม่ต้องออกไปข้างนอก หรือหากเป็นไปได้ก็พาเธอไปด้วย สมัยนั้นเธอติดผมถึงขนาดที่ว่า วันหนึ่งระหว่างไปส่งผมที่สถานีรถไฟ อันเป็นจุดที่ผมต้องออกเดินทางสั้นๆ ไปตอนเหนือของอิตาลี ในช่วงเวลาสั้นๆ นั้นผมเห็นเธอผินหน้าไปทางอื่นเพื่อไม่ให้ผมเห็นว่าเธอน้ำตาคลอ ครั้งนั้นผมแสร้งทำเป็นไม่รับรู้ถึงความปวดร้าวของเธอ แต่ตลอดการเดินทางผมเฝ้าเสียใจไปกับการร้องไห้อย่างกระมิดกระเมี้ยนและเกินอดกลั้นนั้น และนับแต่นั้นผมก็เลิกเดินทางไปไหนโดยไม่มีเธอไปด้วย ทว่าตอนนี้เมื่อผมบอกว่าจะไม่อยู่ แทนที่เธอจะทำหน้าชวนให้รักใคร่ เคลือบจางๆ ด้วยความหม่นเศร้าและไม่พอใจเหมือนเคย เธอกลับตอบอย่างสงบ บ่อยครั้งไม่เมยหน้าขึ้นจากหนังสือ

ที่กำลังอ่านด้วยซ้ำว่า “คะ ได้คะ นั่นก็เจอกันตอนอาหารค่ำ... ตรงเวลาด้วยนะคะ” บางครั้งถึงขั้นว่าเธอจะปรารถนาให้ผมอยู่นอกบ้านนานกว่าที่ผมตั้งใจไว้เสียอีก เช่นเมื่อผมบอกว่า “ผมต้องออกไปข้างนอก... จะกลับตอนห้าโมง” เธอก็จะตอบว่า “ตามสบายเลยคะ จะไปนานแค่ไหนก็ได้... เพราะฉันมีงานต้องทำ” วันหนึ่งผมกล่าวด้วยน้ำเสียงที่เล่นทีจริงว่า ดูเหมือนเธอจะอยากให้ผมไม่อยู่บ้านมากกว่า เธอไม่ได้ตอบตรงๆ แค่ว่า บอกว่า อย่างไรผมก็ไม่ว่างเกือบทั้งวันอยู่แล้ว เจอกันแค่ตอนกินอาหารดีกว่า เธอจะได้ทำงานบ้านให้เสร็จโดยไม่ต้องคอยพะวง เรื่องนี้เป็นจริงเพียงบางส่วนเท่านั้น คืองานเขียนบทภาพยนตร์ทำให้ผมต้องอยู่นอกบ้านเพียงในตอนบ่าย เวลาที่เหลือผมก็พยายามอยู่กับเธอมาโดยตลอด ทว่านับแต่วันนั้นผมก็เริ่มไปข้างนอกในตอนเช้าด้วย

ในช่วงที่เอมิเลียแสดงออกให้เห็นว่าเธอเศร้าใจเวลาผมไม่อยู่ ผมจะออกจากบ้านอย่างสบายใจ พอใจอยู่ลึกๆ ที่เธอเศร้า เพราะเป็นเสมือนข้อพิสูจน์อีกประการหนึ่งว่าเธอรักผมอย่างท่วมท้น แต่ทันทีที่ผมสังเกตเห็นว่า ไม่เพียงแต่เธอไม่แสดงความผิดหวังใดๆ เท่านั้น แต่ยังดูเหมือนอยากอยู่คนเดียวมากกว่าด้วย ผมก็เริ่มรู้สึกไม่สบายใจอย่างบอกไม่ถูก คล้ายคนที่งู้ๆ ก็รู้สึกว่ามีผืนดินใต้เท้าหายไป ตอนนั้นผมออกจากบ้านไปทำงานเขียนบทไม่เฉพาะตอนบ่ายเท่านั้น แต่ยังตอนเช้าด้วย ตามที่ผมบอกไปแล้ว และบ่อยครั้งก็ไม่มีจุดหมายอื่นใดนอกจากเพื่อลิ้มรสชาติความหมางเมินของเอมิเลียที่ไม่เคยมีมาก่อนและน่าขมขื่นยิ่ง แต่เธอก็ไม่ได้แสดงออกให้เห็นว่าไม่พอใจ เธอยอมรับการขาดหายไปของผมอย่างสงบนิ่ง หรือบางทีผมก็รู้สึกว้าวเธอถึงกับโล่งอกจนปิดไม่มิดเลยทีเดียว เกี่ยวกับความเย็นชาในเบื้องต้นแรกผมพยายามคิดปลอบใจตัวเองว่า หลังจากอยู่กินกันมาสองปี ความเคยชินซึ่งถึงแม้จะเป็นไปอย่างอบอุ่นอ่อนโยน จะเข้าแทนที่ความรักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และความมั่นใจว่าอีกฝ่ายรักตนจะลบความพิศวาสอันเร่าร้อนให้หมดสิ้นไปจากความสัมพันธ์ของคู่ชีวิต แต่ผมรู้สึกว้าวเรื่องนี้ไม่เป็นความจริง ผมรู้สึก ไม่ได้คิด เพราะ

ความคิดนั้นแม้ดูเหมือนจะแม่นยำว่ากลับผิดพลาดได้มากกว่าความรู้สึกอันคลุมเครือเสมอ ผมรู้สึกว่ามีเลี้ยวเล็กน้อยที่ไม่ใช่ ไม่ใช่ เพราะเธอเห็นว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของเรา แต่เพราะเธอรักผมน้อยลง หรือไม่ได้รักเลย และคงต้องมีอะไรบางอย่างเกิดขึ้น อารมณ์ความรู้สึกของเธอซึ่งครั้งหนึ่งแสนโหยหา และหวงแหน ถึงได้เปลี่ยนไป